

SAN'AT VA MADANIYAT SOHASIDA CHUQUR IZ QOLDIRGAN USTOZLAR MAKTABLARINI YARATISH VA DAVOM ETTIRISH ISTIQBOLLARI.

Qudratullayeva Ehtiromxon

*O'zbekiston davlat San'at va madaniyat
instituti Farqona mintaqaviy filiali 4 kurs talabasi.*

Annotatsiya: Maqolada yangilanayotgan O'zbekiston taraqqiyotida madaniyat va san'at Sohasidagi o'zgarishlar, oldinga qo'yilgan vazifalar hamda ushbu sohani yanada Rivojlantirish borasida dolzarb fikr mulohazalar yuritiladi.

Kalit so'zlar: Konsepsiya, renovatsiya, yo'l xaritasi, representativ, mualliflik huquqi, ijodiy uyushma, palata.

Annotation: The article discusses the changes in the field of culture and art in the Development of Uzbekistan, the tasks ahead and current issues for further development Of this sector.

Key words: Concept, renovation, road map, representative, copyright, creative Association, ward.

“Biz O'zbekistonning yangi qiyofasini yaratishga Kirishgan ekanmiz, buni avvalo milliy madaniyatimizni Rivojlantirishimizdan boshlashimiz lozim”.

Shavkat Mirziyoyev.

Madaniyat va san'at hayotimizning ajralmas bir qismidir. Go'dak dunyoga kelar Ekan, san'atning eng oddiy va oily namunasi – ona allasi bilan dunyoni taniydi, hayotni Idrok etadi. Quvonchli kunlarimizda ham, iztirob chekkanimizda ham kuy-qo'shiq Bizga hamroh bo'ladi. Sirasini aytganda, san'atga oshno bo'lgan insondan yomonlik chiqmaydi. Maqomlar, dostonu laparlar, spektakllar, muzey eksponatlari, sirk tomoshalari har birimizni olijanoblik, mehr-oqibat, do'stlik, ahillik, vatanparvarlik, mardlik va jasorat ruhida tarbiyalashga hizmat qiladi. Shu bois o'zini hurmat qilgan har qanday xalq o'z san'atini asraydi, ardoqlaydi. Uni avlodlarga bus-butun yetkazishga harakat qiladi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2017-yil 3-avgust kuni mamlakatimiz ijodkor ziyolilari vakillari bilan uchrashuv o'tkazdi. Uchrashuvda milliy madaniyatimiz, adabiyot va san'atimizni rivojlantirish bilan bog'liq dolzarb masalalar, ularni hal etish yo'llari, bu borada ijodiy uyushmalar va davlat tashkilotlari oldida turgan muhim vazifalar haqida atroflicha fikr almashildi. Prezidentimiz xalqimizning ma'naviy kamolotida ijodkorlarning xizmati beqiyos ekanini alohida ta'kidlab, taraqqiyotimizning hozirgi bosqichida barcha sohalar vakillari qatori madaniyat va san'at ahlidan ham yanada faollik, yangi-yangi

ijodiy g'oya va tashabbuslar bilan yashash, izlanish ruhi talab etilayotganini ta'kidladi. Shuningdek, "Bir haqiqatni hech qachon esimizdan chiqarmasligimiz kerak: mamlakatimizda madaniyat va san'at taraqqiy etmasa, jamiyat rivojlanmaydi. Xalqimizning rivojlanish darajasi avvalo milliy madaniyatimizga qarab baholanadi. Shu ma'noda, madaniyat – bu xalqimiz, jamiyatimiz qiyofasidir"(1, 1-b) – deb yurtimizning o'zining noyob iste'dodi va mahoratini xalqimiz ma'naviyatini yuksaltirishga bag'ishlagan, inson qalbining muhandislari bo'lgan ijodkor ziyolilarga doimo g'amxo'rlik masalasi O'zbekistonda bugun olib borilayotgan davlat siyosatida alohida o'rin egallashini ta'kidlab o'tdilar. Davlatimiz rahbari ushbu ma'ruzada madaniyatimiz va san'atimizning rivojlanish jarayonlari, bu boradagi ijobiy tendensiyalar bilan birga, ayrim salbiy holatlar, ularning jamiyat hayotidagi ta'siri holisona va tanqidiy baholanib, o'z yechimini kutayotgan dolzarb muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari haqida atroflicha fikrlar yuritdilar. Ijodkor ziyolilarning bugungi kunda jamiyat hayoti, islohotlar jarayonidagi o'rni va vazifasi haqida muhim va dolzarb fikrlar bayon qildi. Shu bilan birga Prezidentimiz bo'lib o'tgan ochiq va samimiy muloqotning ahamiyati, mantiqiy natijasi haqida so'z yuritib, "Bizning havas qilsa arziydigan buyuk tariximiz bor. Havas qilsa arziydigan ulug' ajdodlarimiz bor. Havas qilsa arziydigan beqiyos boyliklarimiz bor. Va men ishonaman, nasib etsa, havas qilsa arziydigan buyuk kelajagimiz, buyuk adabiyotimiz va san'atimiz ham albatta bo'ladi" (2, 1-b), degan fikrni qat'iyat bilan ta'kidlagan edi. So'nggi yillarda O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish, yangi O'zbekistonning yangi tarixini yaratish, moddiy va nomoddiy madaniy meros durdonalarini saqlash va targ'ib etish, xalq og'zaki ijodiyoti va havaskorlik san'atini yanada ommalashtirish, yurtimizning jahon madaniy makoniga faol integratsiyalashuvini ta'minlash, madaniyat va san'at sohasini innovatsion rivojlantirishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlar amalga oshirildi. Xususan: Birinchidan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 28-noyabrda PQ 4038-son qarori bilan O'zbekiston Respublikasida milliy madaniyatni yanada rivojlantirish konsepsiyasi (keyingi o'rinlarda – Konsepsiya) va uni amalga oshirish bo'yicha "yo'l xaritasi" tasdiqlandi;

Ikkinchidan, madaniyat va san'at tashkilotlarining "do'stlar klublari" faoliyatini yo'lga qo'yish orqali ularni har tomonlama qo'llab-quvvatlash, moddiy-texnika bazasini mustahkamlash bo'yicha mutlaqo yangicha samarali tizim yaratildi.

Uchinchidan, muzeylar renovatsiya dasturi qabul qilindi, o'zbek xalqining ko'hna va betakror san'ati namunasi bo'lgan "Xorazm lazgisi" YUNESKOning Insoniyat nomoddiy madaniy merosining representativ ro'yxatiga kiritildi;

To'rtinchidan, madaniy meros obyektlari va san'at ashyolarini restavratsiya qilish bo'yicha milliy maktab, shuningdek, xalq cholg'ulari, milliy raqs, maqom yo'nalishlarida respublika ko'rik-tanlovlari qayta tiklandi;

Beshinchidan, mamlakatimizda muntazam ravishda o'tkaziladigan Xalqaro Maqom san'ati anjumani, Xalqaro baxshichilik san'ati festivali, "Sharq taronalari" Xalqaro musiqa festivali, "Buyuk ipak yo'li" xalqaro folklor san'ati festivali hamda "Raqs sehri" xalqaro festivali tashkil etilib, o'zbek mumtoz va folklor san'atining noyob namunalari va an'alarini hamda madaniy muloqotni yanada rivojlantirish bo'yicha samarali ahamiyatga egadir.

Eng katta yangiliklardan biri sifatida san'atkorlarning intellektual va mulkiy huquqlarini himoya qilishning yangi tizimi joriy etilayotganini qayd qilish joiz. Ya'ni endilikda san'atkor, ijodkor va ijrochilarning mualliflik huquqlarini himoya qilish palatasi tashkil etilmoqda hamda unga bir qator vakolatlar berilyapti. Mazkur palata, Birinchi navbatda, ijodkorlar tomonidan yaratilayotgan asarlarni huquqiy jihatdan himoya qiladi. Bu san'atkorni o'z iqtidorini namoyon etishga, umrboqiy asarlar yaratishga undaydi. Zero, u mana shu yaratayotgan ijod namunasi chinakam san'at asari darajasiga ko'tarilsa, unga bo'lgan talabdan butun umr moddiy rag'bat topishini biladi. Shunga ko'ra, soha xodimlarini qo'llab-quvvatlash maqsadida qonun bilan 15-aprel "O'zbekiston Respublikasi madaniyat va san'at xodimlari kuni" sifatida belgilandi. Ushbu qonunga muvofiq 2021-yildan e'tiboran, mamlakatda madaniyat va san'at sohasini rivojlantirish, o'zbek milliy madaniyati va san'ati nufuzini jahon miqyosida oshirish, yosh iste'dod egalarining qobiliyati va salohiyatini ro'yobga chiqarish borasida fidokorona mehnat qilgan va yuqori natijalarga erishgan yurtdoshlarimiz aynan mana shu bayram kunida "Madaniyat va san'at fidokori" ko'krak nishoni bilan taqdirlanishi soha vakillari orasida katta olqishlar bilsn kutib olindi. 2021-yil 27-sentabrda O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vaziri O.Nazarbekov "1 –oktabr O'qituvchi va murabbiylar" kuniga bag'ishlangan tantanali yig'ilishida sohada olib borilayotgan va kelgusida amalga oshiriladigan rejalar haqida so'z olib borganda 2022-yildan boshlab, madaniyat va san'at sohasida bir qancha yutuqlarga erishgan ustozlar mehnatini yuksak baholash maqsadida "Yilning eng yaxshi O'qituvchisi" tanlovini o'tkazilishini aytganda, qarsak va olqishlar bilan qabul qilindi. Muhtaram Prezidentimizning keyingi 2021–2026-yillarga mo'ljallangan Taraqqiyot strategiyasi davlat dasturining 5-strategiyasining madaniyat va san'at sohasi rivojlanishiga qaratilganligi ushbu sohaga alohida e'tibor berilganligini ko'rish mumkin. Bugun biz Uchinchi Renessansni oldimizga katta maqsad qilib qo'ydik. Bu boradagi islohotlarda madaniyat va san'at sohasi xodimlari eng old safda bo'lishi kerak. To'g'rirog'i, birinchi galda bizning o'zimiz ana shu maqsad mohiyatini chuqur anglab olishimiz kerak. Fuqarolarimizda ham jamiyat rivojida, uyg'onish davrida mening ham hissam bo'lishi kerak, degan fikrni shakllantira olsak, rejalarimiz, intilishlarimiz yanada tez va yuqori samara bera boshlaydi. Fikrimcha, Prezidentimiz qarorlarining amalga bajarilishi, yangicha islohotlarning Olib borilishi sohada faoliyat yuritayotgan har bir insonga cheksiz g'urur bag'ishlashiga zamin yaratadi. Binobarin,

bu ham bizga ko'rsatilayotgan e'tibor va ehtiromning hayotdagi yana bir ifodasidir. Xulosa o'rnida aytganda, ajdodlarimizdan meros bo'lib kelayotgan madaniyatimiz, san'atimizning qadrlanishi, uning yuksak cho'qqilarga ko'tarilib, arali tizim yo'lga qo'yildi. e'tibor berilishiga xizmat qilayotgan,

shuning bilan birga madaniyat va san'atning hayotimizdagi o'rni hamda ta'sirini yanada oshirishga qaratilgan ushbu hujjatlar yangi O'zbekiston tarixining, ya'ni uchinchi Renessansning madaniy poydevori bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar:

1. I.A. Karimov. Yuksak ma'naviyat- yengilmas kuch. Ma'naviyat, T.2008.
2. Sh.M.Mirziyoyev. Erkin va faravon, demokratik O'zbekiston Davlatini Birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston NMIU, 2016.
3. "Adabiyot va san'at, madaniyatni rivojlantirish – xalqimiz ma'naviy olamini Yuksaltirishning mustahkam poydevoridir". Xalq so'zi. 2017-yil, 4-avgust.
4. Feruza Asqar. Musiqa va inson ma'naviyati. O'zbekiston milliy ensiklopediyasi. Davlat ilmiy nashriyoti, T., 2000.
5. Vatandosh Allomalarimiz. Insoniy fazilatlar haqida hikmatlar. Yangi asr Avlodi, T., 2019.
6. Internet saytlari: Lex. Uz.; Ziyonet